

พิธีสะเดาะนพเคราะห์ทั้ง 9 วัดหม้อแกงทอง

วัดหม้อแกงทอง หมู่ 1 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา นำโดย พระมหาราชครูหลวง พระสาธุเจ้าปุณณสิริภิกขุ (พระครูปลัดสมบุญ ปุณณสิริ) ได้จัดพิธีสวดสะเดาะนพเคราะห์ ทั้ง 9 และส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ เพื่อต้อนรับปีใหม่ มีพิธีสะเดาะนพเคราะห์ ทั้ง 9 ในคืนวันที่ 31 ธันวาคม 2561 และในช่วงเช้าของวันที่ 1 มกราคม 2562 มีพิธีทำบุญตักบาตร เจริญจิตภาวนา เพื่อความเป็นสิริมงคลต้อนรับปีใหม่

พิธีสะเดาะนพเคราะห์ ทั้ง 9 เป็นพิธีหลวงแบบล้านนา มีการสวดสะเดาะนพเคราะห์ ทั้ง 9 ตั้งแต่ พระอาทิตย์ พระจันทร์ พระอังคาร พระพุธ พระพฤหัสบดี พระศุกร์ พระเสาร์ พระราหู พระเกตุ เมื่อคณะหรือบุคคลใด ร้อนเนื้อ ร้อนใจ มักประสบเหตุเภทภัยต่างๆ นานา มีเจ็บไข้ได้ป่วย เป็นต้น เพื่อให้ได้รับความสุขุมใจจำเริญต่อไปภายหน้า เจ้าภาพมักจัดพิธีพิธีกรรมบูชาสะเดาะนพเคราะห์ทั้ง 9 ตามความเชื่อพิธีแต่ก่อน แล้วจึงค่อยจัดให้มีพิธีสืบชะตาทีหลัง ซึ่งเป็นพิธีแบบพุทธ สำหรับธรรมเนียมปฏิบัติของโบราณล้านนา นิยมจัดพิธีสะเดาะนพเคราะห์ทั้ง 9 ในตอนเย็นหรือตอนค่ำก่อน แล้วจึงค่อยมีพิธีสืบชะตาต่อไป เพื่อสะดวกแก่คณะสงฆ์และเจ้าภาพ ตลอดจนผู้ที่มีส่วนร่วมด้วย

สูตรบูชาตุงชาตาราตีพื้นเมืองนี้ พระมหาราชครูหลวงพระสาธุเจ้าปุณณสิริภิกขุ (พระครูปลัดสมบุญ ปุณณสิริ) วัดหม้อแกงทอง ต.แม่กา อ.เมือง จ.พะเยา ได้ประยุกต์ตามตำราปู่เดิมของพระครูสิริรัตนสุนทร อดีตเจ้าอาวาสวัดนันทาราม นพบุรีศรีนครพิงค์เวียงเชียงใหม่ และตำราจากภาคกลางบางส่วน ตามแบบโบราณจารย์ เพื่อให้เหมาะสมกับยุคสมัยที่เน้นประหยัดเวลา โดยไม่ให้เสียสาระสำคัญแห่งพิธีกรรมดั้งเดิม

และพิธีสืบชะตาเป็นประเพณีสำคัญอย่างหนึ่งของชาวล้านนาที่เชื่อกันว่าเป็น การต่ออายุหรือต่อชีวิตของบ้านเมืองหรือของคนให้ยืนยาว มีความสุข ความเจริญ ตลอดจนเป็นการขจัดภัยอันตรายต่างๆ ที่จะบังเกิดขึ้นให้แคล้วคลาดปลอดภัย พิธีสืบชะตาหลวง ชาวล้านนาได้ยึดถือและปฏิบัติสืบต่อกันมาช้านาน ชาวล้านนาในทุกหมู่บ้าน ทุกตำบลต่างรู้จักและยึดมั่นปฏิบัติกันอยู่ เพราะเชื่อว่าทุกซกซก

ทั้งหลายที่จะเกิดขึ้นกับตัวเอง และญาติพี่น้องจะหมดหายไปชีวิตก็จะยืนยาวยิ่งขึ้น อีกทั้งเชื่อว่า
ก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่การงานพร้อมที่จะสู้กับชะตาชีวิตต่อไป เพื่อความไม่
ประมาทต่อชีวิต ปีหนึ่งเรามาเข้าพิธีสะเดาะเคราะห์และสืบชะตาแบบล้านนาครั้งหนึ่ง ก็จะเป็นมงคลแก่
ชีวิต

การจัดเตรียมเครื่องบูชาประกอบด้วย สะตวงกาบกล้วยดิบสด สะอาด ขาวงาม 9 สะตวง ทำ
เป็นรูปสี่เหลี่ยม ใช้ไม้ไผ่ผ่าซีกแทงกาบกล้วยสะตวงทำเป็นไม้ฐานรองใบกล้วย ชั้นระยะถี่ห่างพอสมควร
แล้วใช้ใบกล้วยปูรองพื้น ใช้กาบกล้วยดิบกันแบ่งเป็น 9 ห้อง ห้องละเท่าๆกัน ทับในสะตวง การประดับ
ตกแต่งขึ้นอยู่กับเจ้าภาพจะมีศิลปะจัดทำ และจัดใส่เครื่องบูชา มี ช่อแดงอ่อน ช่อเหลือง ช่อแดงเข้ม ช่อ
ฟ้า ช่อขาว ช่อเขียว ช่อหม่น (เทา) ช่อขาวลาย ช่อดำ เทียน อาหารต่างๆ อันประณีต ได้แก่ ข้าว อาหาร
ผลไม้ พริก เกลือ ขนมน้ำ หมากรู หมี่ขี้ผึ้ง บุหรี่ ดอกไม้ ธูป เทียน หรือตามสมควร แต่อย่าให้ขาด 9
ชนิด แต่ละอย่างเท่ากำลังของดาวพระเคราะห์ เมื่อจัดทำสะตวงพร้อมทั้งเครื่องบูชาเรียบร้อยแล้ว นำ
สะตวงไปตั้งไว้ที่กลางมณฑลพิธี โดยจัดตั้งเรียงกันเป็นรูปสี่เหลี่ยม วางตามรูปและทิศทางที่กำหนดไว้
ควรหาขันโตกหรือพานมารองให้สูงจากพื้น แล้วนำเสื้อผ้า หรือรายชื่อ เจ้าของพิธีมารองใต้สะตวง
กลาง คือสะตวงพระเกตุ แล้วโยงด้ายสายสิญจน์จากพระประธานหรือพระพุทธรูปมารอบสะตวง
ทั้งหมด 9 สะตวง โดยเวียนขวา 3 รอบ เจ้าภาพถือเงื่อนด้ายไว้ 1 ด้าน และอีกด้านหนึ่งพันรอบบาตร
น้ำมนต์พระสงฆ์ และให้พระสงฆ์ถือเงื่อนด้ายไว้ ในบาตรน้ำมนต์จะมีน้ำขมิ้นส้มป่อย เทียนขาวเล่มบาท
1 เล่ม ในพิธีหลวงไม่ควรละเว้นการตั้งบาตรน้ำมนต์

ขั้นตอนและพิธีการ

1. เชิญเจ้าภาพจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย
2. อาจารย์วัด นำไหว้พระ อาราธนาศีล รับศีล อาราธนาพระปริตร
3. พระสงฆ์รูปที่ 3 ขึ้นชมนมเทวดา
4. ปราณสงฆ์ขึ้น นะโมฯ ตริยสรณคัมภีร์ โยจักขุมาฯ นะโม 8 จบ แล้วหยุด
5. อาจารย์วัดขึ้นคำโอกาสหลวง และคำโอกาสพระอาทิตย์ จบ หยุด
6. เชิญเจ้าภาพจุดเทียนในสะตวงพระอาทิตย์
7. พระสงฆ์สวดสะเดาะนพเคราะห์วันอาทิตย์ จบ หยุด
8. อาจารย์วัดขึ้นคำโอกาสหลวง และคำโอกาสพระจันทร์ จบ หยุด
9. พระสงฆ์สวดสะเดาะนพเคราะห์วันจันทร์ จบ หยุด
10. ทำเช่นนี้ไปเรื่อยๆตามลำดับวันอาทิตย์ จันทร์ อังคาร พุธ เสาร์ พฤหัสฯ ราหู ศุกร์ เกตุ
11. เมื่อถึงบทพระเกตุจบแล้วพระสงฆ์สวดปิดท้ายด้วยลักกัถวา นัตถิเม ภาวะตุลัฟ หิริโธตัมปะ
12. อาจารย์วัด กล่าวคำโอกาสอวยพรต่อท้าย
13. กล่าวคำถวายไทยทาน พระสงฆ์อนุโมทนา ประพรมน้ำมนต์

14. หลังจากพระสงฆ์สวดครบทุกปริตรแล้ว ให้มีการผูกดวงเจ้าภาพ พระสงฆ์ขับบท สังสาเรา และสวดบทโพชฌังโค ต่อท้ายด้วยทุกข์ปัดดา ลักกัตวา ภาวะตุลัฟ

15. อาจารย์วัดกล่าวคำปัดเคราะห์ให้แก่เจ้าภาพและรับประพรมน้ำมนต์อีกรอบ

16. เสร็จพิธี

ทั้งนี้ พิธีสะเดาะนพเคราะห์ทั้ง 9 บูชานพเคราะห์นั้น มีหลายนัยหลายตำรา ดังนั้น พระมหाराชครูหลวงพระสาธุเจ้าปุณณสิริภิกขุ (พระครูปลัดสมบุญ ปุณณสิริ) เลือกมาเฉพาะที่นิยมใช้ในล้านนาไทย และในพิธีหลวงเท่านั้น

ภาพ: พระครูปลัดสมบุญ ปุณณสิริ

ข้อมูล/ข่าว: พระครูปลัดสมบุญ ปุณณสิริ

